

ІНСТЫТУТ ІНКЛЮЗІЎНАЙ АДУКАЦЫІ БДПУ

**Вучэбная дысцыпліна
«АНАТОМІЯ, ФІЗІЯЛОГІЯ І ПАТАЛОГІЯ ЧАЛАВЕКА»**

**ПАНЯЦЕ
АБ ЭНДАКРЫННЫХ ЗАЛОЗАХ**

**Падрыхтавала
Г.У. Скрыган**

2019

Залозы – гэта органы, якія складаюцца з сакраторных клетак, што вырабляюць спецыфічныя рэчывы разнастайнай хімічнай прыроды і выдзяляюць іх праз вывадныя пратокі ў поласці цела, навакольнае асяроддзе, у кроў, лімфу

СХЕМА АГУЛЬНОЙ БУДОВЫ ЭКЗАКРЫННЫХ І ЭНДАКРЫННЫХ ЗАЛОЗ

Экзакринная залоза

Эндокринная залоза

Эндокрынныя залозы ці залозы ўнутранай сакрэцыі (грэч. *endon* – ўнутры, *krinein* – выдзяляць) – залозы, якія характэрызуюцца адсутнасцю вывадных пратокаў і вылучаюць выпрацаваныя рэчывы ва ўнутранае асяроддзе арганізма (у міжклетачную прастору, адкуль яны трапляюць у кроў, лімфу, ліквар)

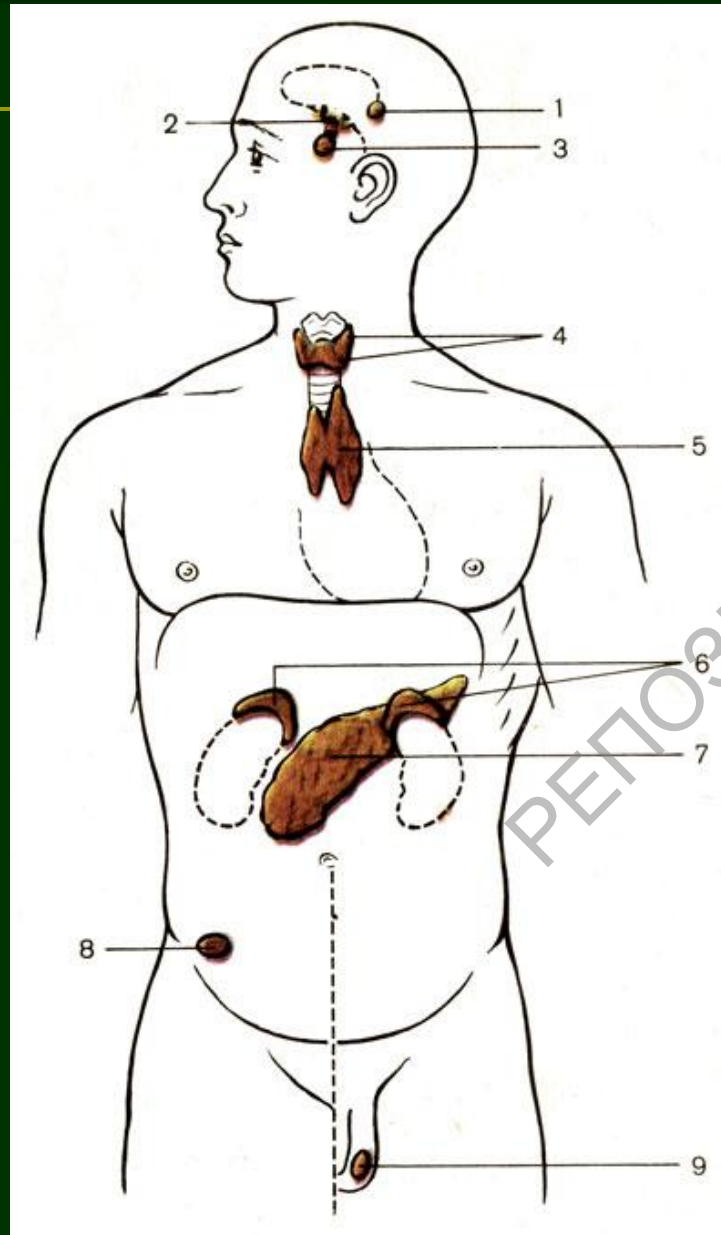
АГУЛЬНАЯ ХАРАКТАРЫСТЫКА ЗАЛОЗ УНУТРАНАЙ САКРЭЦЫІ

- ❑ маюць малыя памеры, невялікую масу (ад далей грама да некалькіх грамаў)
- ❑ багата забяспечаны крывяноснымі сасудамі
- ❑ маюць разгалінаваную сетку нервовых валокнаў

ЗНАЧЭННЕ ЗАЛОЗ УНУТРАНАЙ САКРЭЦЫІ Ў АРГАНІЗМЕ

- удзел у рэгуляцыі абменных працэсаў і падтрыманні гомеастазу
- забеспячэнне фізіялагічнай адаптацыі арганізма
- забеспячэнне паўнацэннага фізічнага, разумовага і палавога развіцця

ТАПАГРАФІЯ ЗАЛОЗ УНУТРАНАЙ САКРЭЦЫІ

1 - шышкападобнае цела

(*corpus pineale*)

2 - нейрасакраторныя ядра
гипоталамуса

3 - гіпофіз (*hypophysis*)

4 - шчытападобная і
паращчытападобная жэлезы (*glandula
thyroidea et glandulae parathyroideae*)

5 - вилачкавая залоза
(*thymus*)

6 - наднырачнік
(*glandula suprarenalis*)

7 – падстраўнікавая залоза (*pancreas*)

8 - яечнік (*ovarium*)

9 - яечка (*testis*)

Мал. крыніца: <http://massagelib.ru/books/item/f00/s00/z0000044/st066.shtml>

ПАХОДЖАННЕ ЗАЛОЗ УНУТРАНАЙ САКРЭЦЫІ

- з эктадэрмы – шышкападобнае цела, задняя доля гіпофізу, мазгавое рэчыва наднырачнікаў
- з мезадэрмы – коркавае рэчыва наднырачнікаў і палавыя залозы
- з эндадэрмы – пярэдняя доля гіпофізу, шчытападобная залоза, парашчытападобныя залозы, вілачкавая залоза і астраўкі падстраўнікавай залозы (унутрысакраторная частка)

ПАНЯЦЕ АБ ГАРМОНАХ

Гармоны (ад грэч. *hormon* – узбуджаць) – прадукты дзейнасці эндакрынных залоз, якія ўяўляюць сабой біялагічна высокаактыўныя рэчывы, што аказваюць спецыфічнае уздзеянне на абмен рэчываў, рост і развіццё арганізма

УЛАСЦІВАСЦІ ГАРМОНАЎ

- ❑ высокая біялагічная актыўнасць
- ❑ спецыфічнасць дзеяння
- ❑ хуткае разбурэнне ў тканінах
- ❑ дыстантнасць дзеяння

РЕПОЗИТОРІЙ БГТУ

КЛАСІФІКАЦЫЯ ГАРМОНАЎ

Па хімічнай прыродзе

Група	Гармоны
Бялкова-пептыдная	Аксітацын, вазапрэсін, глюкагон, тырэакальцытанін інсулін, сомататропны гормон
Вытворныя амінакіслот	Ціраксін, трыёдціранін, адрэналін, норадрэналін
Стэроідныя	Карцізол, альдастэрон, эстрадзіёл, прагестэрон, тэстастэрон

КЛАСІФІКАЦЫЯ ГАРМОНАЎ

Па функцыі

Група	Функцыя
Эфектарныя	Уплываюць на клеткі-мішэні
Тропныя	Рэгулююць выдзяленне эфектарных гармонаў
Рылізінг-гармоны	Рэгулююць выдзяленне тропных гармонаў

ПАНЯЦЕ АБ ЭНДАКРЫННЫХ ЗАЛОЗАХ

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ